

Notitie

Van	BFT ism Novak
Aan	De beroepsgroepen
Datum	16 december 2025
Onderwerp	Stappenplan contante betalingen van € 3.000 en meer
Bijlage	-

Inleiding

BFT heeft, in samenwerking met Novak, een werkinstructie opgesteld voor accountants- en administratiekantoren ten aanzien van het verbod op contante betalingen van € 3.000 of meer. Per 1 januari 2026 geldt voor alle natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen die beroeps- of bedrijfsmatig handelen als koper of verkoper van goederen en van kunstvoorwerpen een verbod op contante betalingen van € 3.000 of meer. Voor wat betreft de hoogte van dit bedrag is aansluiting gezocht met wat in landen als België, Frankrijk en Spanje al geldt.

1.1 Wie vallen onder het verbod

Het verbod geldt voor alle beroeps- of bedrijfsmatige handelaren in goederen (nieuw en tweedehands) zoals:

- autohandelaren;
- juweliers;
- elektronikawinkels;
- meubelzaken;
- winkeliers.

Daarnaast geldt het verbod voor kunsthandelaren en exploitanten van pandhuizen (wanneer wordt opgetreden als koper of verkoper van goederen). Het verbod geldt niet voor particulieren onderling of voor diensten. Door Europese wetgeving (AMLR) volgt per juli 2027 ook een verbod op contante betalingen bij diensten.

1.2 Doel

Het doel van het verbod op contante betalingen van € 3.000 of meer is om witwassen van illegaal geld en terrorismefinanciering tegen te gaan. Dit door het moeilijker te maken voor criminelen om grote bedragen in contanten te verbergen en te gebruiken voor aankopen van goederen zoals kunst, auto's en goud. Het verhoogt de transparantie, helpt ondernemers onbedoelde betrokkenheid te voorkomen en verkleint de administratieve lasten. Zo vervallen er voor handelaren van goederen de reguliere Wwft-verplichtingen zoals het uitvoeren van cliëntenonderzoek, de meldingsplicht, het risicomanagement, de opleidingsplicht en de bewaarplicht.

1.3 Samengestelde transacties

Het verbod mag niet worden omzeild door betalingen op te knippen of aankopen te verspreiden over meerdere personen, om zo onder de grens van € 3.000 te blijven. Daarom vallen handelingen waartussen een verband lijkt te bestaan ook onder het verbod. Onder de Wwft worden dit samengestelde transacties genoemd.

Als sprake is van een samengestelde transactie, moeten de (contant) betaalde bedragen bij elkaar worden opgeteld. Een samengestelde transactie is geen vastomlijnd begrip; het betreft een open norm. Het hangt van de feiten en omstandigheden af of afzonderlijke transacties als samengesteld moeten worden aangemerkt.

Als het verband tussen twee transacties dermate groot is dat vermoed moet worden dat het gaat om een samengestelde transactie, dient de beroeps- of bedrijfsmatige handelaar onderzoek te doen om vast te stellen of de transacties als samengestelde transacties moeten worden beschouwd.

1.4 Wat betekent het verbod voor handelaren concreet

Bovenstaande betekent dat:

- contante betalingen tot en met € 2.999,99 blijven toegestaan;
- betalingen van € 3.000 mogen tot € 2.999,99 contant en het resterende bedrag via de bank of uiteraard geheel via de bank;
- het verbod geldt alleen voor beroeps-of bedrijfsmatig handelaren in goederen die leveren aan rechtspersonen en particulieren;
- handelaren die in het buitenland aankopen doen en contant willen afrekenen ook dit alleen mogelijk is tot een bedrag van € 2.999,99 (denk aan een Nederlandse autohandelaar die over de grens in Duitsland auto's inkoopt en contant betaalt);
- overtreding van deze wettelijke bepaling een economisch delict is.

1.5 Aandacht bij de opdrachtniveau

Voor een accountants- of administratiekantoor verandert er weinig in de wettelijke bepaling maar veel in de praktijk. Zo dient u op opdrachtniveau alert te zijn op transacties waarvoor het verbod geldt. Tevens dienen aanvullende acties te worden ondernomen. Zo raakt dit bijvoorbeeld de NOCLAR-verplichtingen. Worden dergelijke betalingen geconstateerd dient:

Datum 16 december 2025
Van BFT ism Novak

- de cliënt actief te worden gewezen op het verbod en zo nodig te worden ondersteund bij het concreet invulling geven aan deze wettelijke bepaling;
- het risicoprofiel van de cliënt te worden verhoogd indien er sprake is van structurele overschrijdingen;
- zo nodig verscherpt cliëntenonderzoek plaats te vinden;
- de subjectieve indicator zorgvuldig te worden afgewogen en bij een redelijke verdenking van witwassen en/of terrorismefinanciering dient de transactie te worden gemeld bij de FIU. Het structureel negeren van een contantenverbod wijst vaak op het verhullen van herkomst of bestemming van gelden;
- ervoor zorg te worden gedragen dat alle signalen en afwegingen goed worden gedocumenteerd;
- in het geval van controleopdrachten:
 - het overtreden van het verbod te worden besproken met het management / de met governance belaste personen;
 - te worden beoordeeld wat de impact op de jaarrekening is (boetes, continuïteit, frauderisico);
 - indien nodig, het overtreden van het verbod te worden vastgelegd in de managementletter, het bestuursverslag of de controleverklaring.

Stappenplan

Indien er sprake is van contante betalingen van € 3.000 en meer bij cliënten waarvoor een verbod geldt, dient onderstaand stappenplan te worden gevolgd voor nader onderzoek en vastlegging. De verantwoordelijke accountant draagt zorg voor uitvoering van het stappenplan en betreft de kwaliteitsbepaler en/of de kwaliteitsmanager hierbij.

1.5.1 Stap 1 – Signalering in de administratie

Noteer bij signalering:

- Datum, bedrag, soort transactie, tegenpartij;
- Of er sprake is van splitsing in meerdere kleinere contante bedragen;
- Leg tevens vast of het incidenteel of structureel is dat dergelijke contante betalingen plaats hebben gevonden / plaatsvinden.

1.5.2 Stap 2 – Juridische duiding

Leg kort in het dossier vast:

- dat contante betalingen van € 3.000 en meer voor handelaren in goederen verboden zijn (inclusief het opsplitsen van bedragen);
- dat dit een mogelijke overtreding van wet- en regelgeving (NOCLAR) is.

1.5.3 Stap 3 – Bespreking met de cliënt

Besprek de constatering(en) met de cliënt en, indien van toepassing, de met governance belaste personen (waarbij de bespreking schriftelijk wordt vastgelegd):

- Leg het verbod op contante transacties van € 3.000 en meer uit;

Datum 16 december 2025
Van BFT ism Novak

- Leg concrete transacties voor die zijn geconstateerd in de administratie.

Vraag expliciet om toelichting:

- Wat is de oorzaak (vergissing / beleid / instructie personeel);
- Wat is de frequentie en omvang;
- Welke genomen of voorgenen maatregelen zijn/worden ingericht om herhaling te voorkomen.

1.5.4 Stap 4 – Beoordeling effect op de jaarrekening

Beoordeel de impact op de jaarrekening:

- (Mogelijke) boetes en sancties;
- Continuïteitsrisico.

En aanvullend bij controleopdrachten:

- Is er sprake van een verhoogd frauderisico en is een aanpassing in de controleaanpak benodigd?;
- Zijn er eventuele toelichtingsvereisten in de jaarrekening?

Leg de conclusies vast in het opdrachtendossier.

Bij controleopdrachten vindt vastlegging plaats in de risicobeoordeling, de controle-aanpak, de management letter of het bestuursverslag.

1.5.5 Stap 5 - Herbeoordeling classificatie risicoprofiel van de cliënt

Herzie de classificatie van het risicoprofiel van de cliënt op basis van:

- frequentie en hoogte van contante betalingen;
- bereidheid van cliënt om zich aan wet te houden;
- sector en overige risicosignalen (fiscale onregelmatigheden, kasverschillen, etc.);
- de terugkoppeling van de client.

Leg vast:

- De eventuele aangepaste classificatie van het risicoprofiel;
- Eventuele maatregel(en) indien over dient te worden gegaan naar een verscherpt cliëntenonderzoek.

1.5.6 Stap 6 – Verscherpt cliëntenonderzoek (indien nodig)

Voer bij verhoogd risico op witwassen en/of terrorismefinanciering aanvullende werkzaamheden uit in het kader van een verscherpt cliëntenonderzoek:

- Verzamel aanvullende informatie over herkomst/bestemming van gelden;
- Vraag naar interne procedures omtrent contante betalingen;
- Vraag zo nodig onderliggende stukken op (bonnen, contracten, kasrapportages).

Datum 16 december 2025
Van BFT ism Novak

1.5.7 Stap 7 – Wwft-risicoanalyse (subjectieve indicator)

Beoordeel of de contante betalingen, in samenhang met andere informatie, aanleiding is of kan zijn om een ongebruikelijke transactie te melden. Let hierbij onder andere op:

- structureel overtreden van het verbod. Hierbij gaat het om herhaaldelijk (systematisch) en bewust negeren van het verbod dan wel het opzettelijk omzeilen ervan;
- splitsingen (bijvoorbeeld meerdere betalingen van net onder de grens);
- sectorrisico (autohandel, handel luxe goederen, etc.);
- onlogische kasstromen, gebrekkige documentatie of vage verklaringen;
- overige signalen van fraude/fiscale delicten.

1.5.8 Stap 8 – Besluit en melding FIU

Leg in het Wwft-dossier vast:

- De feiten en omstandigheden;
- De conclusie: wel/geen redelijk vermoeden;
- Besluit om wel of niet te melden, inclusief motivering en verantwoordelijke voor dit besluit.

Bij het constateren van een ongebruikelijke transactie:

- dient een melding ongebruikelijke transactie bij FIU-Nederland plaats te vinden conform de 'Instructie melding ongebruikelijke transacties' zoals opgenomen in deze sectie;
- dienen alle relevante feiten te worden opgenomen zonder waardeoordeel;
- mag de cliënt niet worden geïnformeerd over het feit van melden (tipping off).

1.5.9 Stap 9 – Relatiebeheer en contractuele afspraken

Beoordeel in samenspraak met de kwaliteitsbepaler en/of kwaliteitsmanager of voortzetting van de relatie nog verantwoord is:

- Stel vast of aanvullende voorwaarden nodig zijn (bijvoorbeeld 'geen contante transacties meer boven bedrag X');
- Laat de cliënt schriftelijke bevestigen dat het beleid van de cliënt wordt aangepast ten aanzien van de contante betalingen. En dat hiervoor zo nodig monitoringmaatregelen intern bij de cliënt worden genomen om vast te stellen of het verbod wordt nageleefd;
- Beëindig de relatie met de cliënt bij hardnekkige overtreding of ernstig vermoeden.

1.5.10 Stap 10 – Interne borging

Gebruik de casus om:

- medewerkers te informeren over het signaleren en concreet opvolgen van de signalering;
- zo nodig interne werkstappen aan te scherpen (aandacht voor contante transacties van € 3.000 en meer bij de opdrachtuitvoering);
- medewerkers te trainen op herkennen, vastleggen en escaleren van contante transacties;
- periodieke Wwft-evaluaties te voeren.

Datum 16 december 2025
Van BFT ism Novak

Bronnen:

- Leidraad verbod op contante betalingen van € 3.000 of meer van de Belastingdienst
- Publicatie FIU-Nederland 'Verbod op contante betalingen van € 3.000 en meer: wat verandert er?
- Rijksoverheid: Verbod op contante betalingen vanaf € 3.000